

Talousvaliokunta

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi energian alkuperätakuista

JOHDANTO

Vireilletulo

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi energian alkuperätakuista (HE 87/2021 vp): Asia on saapunut talousvaliokuntaan mietinnön antamista varten. Asia on lisäksi lähetetty perustuslakivaliokuntaan lausunnon antamista varten.

Lausunto

Asiasta on annettu seuraava lausunto:

- perustuslakivaliokunta PeVL 33/2021 vp

Asiantuntijat

Valiokunta on kuullut:

- erityisasiantuntija Inkeri Lilleberg, työ- ja elinkeinoministeriö
- erityisasiantuntija Outi Vilén, työ- ja elinkeinoministeriö
- johtaja Pekka Ripatti, Energiavirasto
- johtava asiantuntija Maiju Seppälä, Energiavirasto
- palvelupääällikkö, energiaselvitys ja alkuperätakuupalvelu Kaija Niskala, Fingrid Oyj
- johtaja, Siirtoliiketoiminta Anni Sarvaranta, Gasgrid Finland Oy
- johtaja Maiju Westergren, Helen Oy
- toimitusjohtaja Pasi Kuokkanen, Suomen sähkönkäyttäjät ry
- Research Team Leader Miika Rämä, Teknologian tutkimuskeskus VTT Oy
- toimialapäällikkö Tage Fredriksson, Bioenergia ry
- kehitysjohtaja Juha Turkki, Climate Leadership Coalition ry
- asiantuntija Kati Takala, Energiateollisuus ry
- toiminnanjohtaja Anna Virolainen-Hynnä, Suomen Biokierto ja Biokaasu ry
- toiminnanjohtaja Tapio Tuomi, Suomen Lähienergialiitto ry
- toimitusjohtaja Anni Mikkonen, Suomen Tuulivoimayhdistys ry

Valiokunta on saanut kirjallisen lausunnon:

- oikeusministeriö
- ympäristöministeriö
- professori Sanna Syri, Aalto-yliopisto
- Suomen Kuntaliitto

Valiokunnan mietintö TaVM 30/2021 vp

- Finavia Oyj
- Fortum Oyj
- Hyvinkään Lämpövoima Oy
- Kotkan Energia Oy
- Kuusakoski Oy
- Riihimäen Kaukolämpö Oy
- Vaasan Sähkö Oy
- VANTAAN ENERGIA OY
- Westenergy Oy Ab
- Kuluttajaliitto - Konsumentförbundet ry
- Paikallisvoima ry
- Suomen Kaasuyhdistys ry
- Suomen luonnonsuojeluliitto ry
- Suomen Omakotiliitto ry

Valiokunta on saanut ilmoituksen, ei lausuttavaa:

- Kilpailu- ja kuluttajavirasto
- Suomen ilmastopaneeli

HALLITUKSEN ESITYS JA EDUSKUNTA-ALOITTEET

Hallituksen esitys

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi uusi laki energian alkuperätakuista ja kumottavaksi voimassa oleva laki sähkön alkuperän varmentamisesta ja ilmoittamisesta.

Ehdotetulla uudella lailla pantaisiin täytäntöön uudelleenlaaditun uusiutuvan energian direktiivin alkuperätakuista koskeva sääntely sekä sähkömarkkinadirektiivin säännökset sähkön alkuperän ilmoittamisesta. Esityksen tavoitteena on parantaa asiakkaan mahdollisuutta vaikuttaa kuluttamansa energian alkuperään luotettavan järjestelmän kautta.

Ehdotetulla lailla alkuperätakuujärjestelmää koskeva kansallinen sääntely laajennettaisiin sähkön lisäksi kaasuun ja vetyyn sekä lämpöön ja jäähdytykseen. Alkuperätakuista myönnettäisiin uusiutuvilla energialähteillä tuotetun energian lisäksi ydinvoimalla tuotetulle sähkölle sekä hukkalämmölle ja -kylmälle. Energian alkuperän varmennusvelvoite laajennettaisiin koskemaan kaikkia energiamuotoja erikseen säädetyin poikkeuksin.

Ehdotetussa laissa nimettäisiin sähkön alkuperätakuurekisterin ylläpitäjäksi järjestelmävastaavaksi määrätty kantaverkonhaltija, kaasun ja vedyn alkuperätakuurekisterin ylläpitäjäksi maakaasujärjestelmän järjestelmävastaavaksi määrätty siirtoverkonhaltija ja lämmön ja jäähdytyksen alkuperätakuurekisterin ylläpitäjäksi Energiavirasto. Energiavirasto myös valvoisi lain noudattamista.

VALIOKUNNAN YLEISPERUSTELUT

Ehdotuksen tausta ja tavoite

Ehdotetulla lailla säädettäisiin uusiutuvan energian alkuperätakuusta. Kyseessä olisi uusi laki, jolla pantaisiin täytäntöön uusiutuvan energian direktiivin alkuperätakuuta koskeva sääntely. Jäsenvaltiot ovat sitoutuneet varmistamaan yhteisesti, että EU:n uusiutuvan energian osuus energian loppukulutuksesta on vähintään 32 prosenttia vuonna 2030. Sitovia kansallisia tavoitteita ei ole asetettu EU:n tasolla, vaan jäsenvaltiot ovat asettaneet tavoitteensa hallintomalliasetuksen mukaisessa kansallisessa ilmasto- ja energiasuunnitelmassa. Suomi on ilmoittanut komissiolle 51 prosentin tavoitteesta.

Uusiutuvan energian direktiivi sisältää jäsenvaltioille velvollisuuden alkuperätakuiden myöntämiseen sähkön lisäksi uusiutuvalla energialla tuotetuille kaasulle ja vedylle sekä lämmitykselle ja jäädytykselle. Jäsenvaltioiden harkintavallassa on lisäksi alkuperätakuujärjestelmän laajentaminen myös muuhun energiantuotantoon, kuten ydinvoimalla tuotettuun sähköön. Nyt käsiteltävällä ehdotuksella laajennettaisiin alkuperätakuujärjestelmää direktiivin edellyttämällä ja mahdollistamalla tavalla. Järjestelmä ulotettaisiin kattamaan myös ydinvoima. Lisäksi ehdotuksessa nimitettäisiin alkuperätakuurekisterin ylläpitäjät: sähkön osalta järjestelmävastaava kantaverkonhaltija, kaasun ja vedyn osalta kaasujärjestelmän järjestelmävastaava siirtoverkonhaltija ja lämmön ja jäädytyksen osalta Energiavirasto.

Ehdotuksen taustalla olevan direktiivin täytäntöönpanoaika on päättynyt 30.6.2021. Ehdotusta oli alun perin tarkoitus käsitellä vuoden 2021 kolmanteen lisätalousarvioon liittyvänä, mutta asia on nyt tarkoitus liittää neljännen lisätalousarvion yhteyteen.

Talousvaliokunta pitää esitykseen sisältyvää lakiehdotusta tarpeellisenä ja ehdotettuja sääntelyratkaisuja keskeisiltä osin perusteltuina. Talousvaliokunta puoltaa hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen hyväksymistä seuraavassa esitetyin perusteluin ja muutoksin.

Keskeiset ehdotukset

Alkuperätakuuta myönnettäisiin ehdotuksen mukaan 1. uusiutuvilla energialähteillä tuotetulle energialle (sähkö, kaasu, vesi, lämmitys ja jäädytys), 2. tehokkaalla yhteistuotannolla tuotetulle sähkölle, 3. hukkalämmölle ja -kylmälle sekä 4. ydinvoimalla tuotetulle sähkölle. Sääntely sisältäisi yleisen varmennusvelvollisuuden.

Alkuperätakuun keskeisenä ajatuksena on varmistaa kuluttajalle, että uusiutuvana energiana myyty energia on tuotettu uusiutuvilla energialähteillä. Alkuperätakuiden avulla mahdollistetaan energiankäyttäjille energian alkuperää koskevien valintojen tekeminen ja lisätään energiankäyttäjien luottamusta energian alkuperästä esitettäviin väitteisiin. Alkuperätakuut olisivat kuitenkin siirrettävissä erillään fyysisestä energian siirrosta. Toimiva ja luotettava alkuperätakuujärjestelmä edistää osaltaan uusiutuvan energian kysyntää ja siitä seuraavia myönteisiä ympäristövaikutuksia. Talousvaliokunta pitää tärkeänä, että alkuperätakuujärjestelmää ja sen taustalla olevaa EU-sääntelyä kehitetään teknologianeutraaliin, laajan raaka-ainepohjan mahdollistavaan ja re-

Valiokunnan mietintö TaVM 30/2021 vp

surssitehokkuutta turvaavaan suuntaan. Järjestelmä ei saa muodostua tosiasialliseksi esteeksi esimerkiksi tiettyjen jättemateriaalien hyödyntämiselle.

Sääntelyn taloudelliset vaikutukset toiminnanharjoittajiin vaihtelisivat energiamuodoittain. Sähkön alkuperätakuujärjestelmän osalta sääntelyn muutosten ja samalla niiden vaikutusten voidaan arvioida olevan vähäisiä. Sitä vastoin kaasun ja vedyn sekä lämmön ja jäähdytyksen osalta ehdotuksen vaikutukset toiminnanharjoittajille ovat merkittäviä, koska jatkossa varmennusvelvoite koskisi myös niitä niiden markkinoidessa tai myydessä alkuperältään määriteltyä energiaa erikseen määriteltyjä poikkeuksia lukuun ottamatta. Energiaviraston laajentuvat tehtävät edellyttäisivät viraston henkilöresurssien lisäämistä ja sähköisen alkuperätakuurekisterin kehittämistä.

Vuoden 2021 neljanteen lisätalousarvioesitykseen sisällytettäisiin määrärahan lisäys Energiaviraston toimintamenoihin energian alkuperätakuuta koskevan lainsäädännön toimeenpanoon. Budjettirahoituksen tarvetta tarkastellaan vuoden 2022 jälkeen uudestaan, kun alkuperätakuumarkkinan kokoa voidaan perustellusti arvioida. Muiden rekisterin ylläpitäjien osalta kustannukset katsotaan toimijoilta perittävillä maksuilla.

Perustuslakivaliokunnan lausunto

Perustuslakivaliokunta on antanut esityksestä lausuntonsa (PeVL 33/2021 vp — HE 87/2021 vp). Perustuslakivaliokunta arvioi lakiehdotusta erityisesti siltä osin kuin siinä on käsitelty alkuperätakuurekisterin ylläpitotehtäviä ja alkuperätakuuihin liittyviä maksuja. Perustuslakivaliokunta on arvioinut, että lakiehdotus voidaan käsitellä tavallisen lain säätämisyjärjestyksessä. Perustuslakivaliokunta on kuitenkin tuonut lausunnossaan esiin tarpeen täsmentää sääntelyä rekisterin ylläpitäjän koulutusvaatimusten ja alkuperätakuiden hinnoittelun osalta.

Perustuslakivaliokunta on tarkastellut rekisterin ylläpitämistä perustuslain 124 §:n kannalta julkisen hallintotehtävän antamisena muulle kuin viranomaiselle siltä osin kuin ylläpitotehtäviä osoitetaan kantaverkonhaltijalle ja siirtoverkonhaltijalle. Perustuslakivaliokunta on katsonut, ettei sääntely nyt käsillä olevassa erityisessä sääntely-yhteydessä muodostu ongelmalliseksi perustuslain 124 §:n kannalta. Julkisen hallintotehtävän antaminen muulle kuin viranomaiselle ei kuitenkaan saa vaarantaa perusoikeuksia, oikeusturvaa eikä muita hyvän hallinnon vaatimuksia. Perustelujensa mukaan säännös korostaa julkisia hallintotehtäviä hoitavien henkilöiden koulutuksen ja asiantuntemuksen merkitystä sekä sitä, että näiden henkilöiden julkisen valvonnan on oltava asianmukaista. Tältä kannalta perustuslakivaliokunta on katsonut, että ehdotettua sääntelyä on syytä täydentää rekisterin ylläpitoa hoitaville asetettavien koulutus- tai asiantuntemusvaatimusten osalta. Talousvaliokunta esittää sääntelyn täydentämistä jäljempänä yksityiskohtaisissa perusteluissa esitetyllä tavalla.

Perustuslakivaliokunta on lisäksi arvioinut ehdotettua sääntelyä alkuperätakuuihin liittyvien maksujen osalta. Energiaviraston suoritteista perittävistä maksuista ehdotetaan säädettäväksi lain 39 §:ssä ja sähkön, kaasun ja vedyn alkuperätakuuihin liittyvien palveluiden hinnoittelusta 24 §:ssä. Sääntely Energiaviraston maksuista on merkityksellistä perustuslain 81 §:n 2 momentin sääntelyn kannalta. Perustuslakivaliokunta ei ole pitänyt aivan asianmukaisena, että sähkön, kaasun ja vedyn alkuperätakuiden osalta maksut on kytketty kohtuulliseen voittoon ja perusteluissa myös samantapaiselle liiketoiminnalle luonteenomaiseen liiketoimintariskiinkin, kun taas

Valiokunnan mietintö TaVM 30/2021 vp

lämmön ja jäähdytyksen osalta maksuihin sovelletaan valtion maksuperustelakia. Talousvaliokunta esittää perustuslakivaliokunnan lausunnon johdosta sääntelyn täsmentämistä jäljempänä yksityiskohtaisissa perusteluissa esitetyllä tavalla niin, että siitä kävisi ilmi palveluiden hinnan ja tehtävien hoitamisesta aiheutuneiden kustannusten suhde ja pyrkimys kustannustehokkuuteen.

Jätteenpolton hukkalämpö

Talousvaliokunnan asiantuntijakuulemisen yhteydessä on noussut esille tarve arvioida jätteenpoltoista syntyvän lämmön kohtelua esitetyn sääntelyn perusteella. Osa lausunnonantajista on katsonut, että jätteenpoltoista syntyvää lämpöä tulisi kohdella nyt esitetyn sääntelyn kannalta hukkalämpönä.

Hallituksen esityksen 2 §:n 6 kohtaa koskevissa säännöskohtaisissa perusteluissa esitetyn täsmennyksen mukaan kotimaisissa jätteenpolttolaitoksissa jätteenpolto liittyy kiinteästi energian hyötykäyttöön eikä jätteenpoltoista saatava lämpö ole katsottavissa hukkalämmöksi. Talousvaliokunnan saaman selvityksen perusteella säännöksen perusteluissa esitetty lähtökohta vastaa myös Euroopan komission asiassa omaksumaa tulkintaa.

Talousvaliokunta kiinnittää huomiota siihen, että edellä todettu jätteenpolttoon koskeva tulkinta sisältyy hallituksen esityksen perusteluihin, mutta asiaa koskevassa säännöksessä ei ole tehty tällaista kategorista poissuljenta jätteenpolttolaitosten osalta. Pykälän sanamuoto vastaa RED II -direktiivin 2 artiklan toisen alakohdan 9 alakohdan määritelmiä.

Talousvaliokunta yhtyy hallituksen esityksen lähtökohtaan siitä, että jätteenpolto tavanomaisesti liittyy kiinteästi energian hyötykäyttöön: jätteenpolttolaitokset on Suomessa keskeisesti tarkoitettu osaksi energiajärjestelmää. Myös asiaa koskevassa aiemmassa VTT:n selvityksessä jätteenpolton on katsottu rinnastuvan siitä saatavan energian hyötykäyttöön eikä sen ole katsottu sisältävän erikoistapausta hukkalämmön rooliin. Jätteenpolttolaitokset on lähtökohtaisesti rakennettu niin, että jätteenpoltoista syntyvä lämpö saadaan hyödynnettyä mahdollisimman hyvin.

Lämmölle ja jäähdytykselle voidaan myöntää ainoastaan yksi alkuperätakuu tuotettua energiayksikköä kohden. Lämmölle voidaan siten myöntää joko hukkalämmön tai uusiutuvan lämmön alkuperätakuu, eivätkä RED II -direktiivi tai lakiehdotus tunnista mahdollisuutta määritellä hukkalämpöä uusiutuvaksi. Jätteenpolto ei nykyisten tilastointikäytäntöjen mukaisesti ole päästötöntä. Tilastokeskuksen julkaiseman polttoaineluokituksen mukaisen oletuspäästökertoimen mukaisesti yhdyskuntajätteen bio-osuudeksi lasketaan 50 prosenttia, ja loppuosa jätteestä on fossiilista. Nykyisen käytännön mukaan sähkön alkuperätakuujärjestelmässä voidaan myöntää uusiutuvan sähkön alkuperätakuuta oletettujen bio-osuuksien mukaisesti, jos tarkempia tietoja biohajoavasta osuudesta ei ole saatavissa. Tämä merkitsee samalla sitä, että tarkempia mittaukseen perustuvia tietoja on mahdollista hyödyntää alkuperätakuiden perusteena, mikäli tällainen tieto on saatavissa. Jätteenpolttolaitokset eivät kuitenkaan kuulu Suomessa päästökaupan piiriin, eli velvoitetta CO₂-päästöjen osuuden määrittämiseen ei ole.

Talousvaliokunta kiinnittää huomiota siihen, että perusteluissa esitetyn tulkinnan vaikutus rajautuisi siihen, että lämpöä ei voitaisi myydä hukkalämpönä, ellei lämmön alkuperää ole varmennettu alkuperätakuilla. Kaukolämpöyhtiöillä olisi edelleen mahdollisuus myydä jätteenpolttolaitos-

Valiokunnan mietintö TaVM 30/2021 vp

ten tuottamaa lämpöä erillistuotteena ilman alkuperätakuilla varmentamista. Samoin, vaikka jätteenpolttolaitoksen tuottama lämpö ei lakiehdotuksen mukaisesti olisi katsottavissa hukkalämmöksi, voitaisiin sen bio-osuudelle myöntää uusiutuvan lämmön alkuperätakuu.

Talousvaliokunta yhtyy hallituksen esityksen tulkinnan lähtökohtaan pääsääntönä, mutta katsoo, että hallituksen esityksen perusteluissa esitetty tarkennus on liian kategorinen ja poissulkeva erityisesti siltä osin kuin kyse on esimerkiksi kierrätykseen kelpaamattomien vaarallisten jätteiden loppukäsittelystä. Talousvaliokunta katsoo, että säännöstä tulee tulkita niin, että tällaisen kierrätykseen kelpaamattoman vaarallisen ja jätehierarkian mukaisesti esikäsitellyn muun jätteen poltossa syntyvä energia tulisi voida katsoa hukkalämmöksi tilanteissa, joissa jätteenpolttoa ohjaava tehtävä on jätteen käsittely jätehierarkian mukaisesti eikä liity kiinteästi energian hyötykäyttöön. Talousvaliokunnan saaman selvityksen mukaan tällaisessa tapauksessa lämmön tuottajan olisi mahdollista pyytää Energiavirastoa arvioimaan, onko kaukolämpöverkkoon syötetty lämpö hukkalämpöä, joka syntyisi, vaikkei lämpöä hyödynnettäisi energiantuotannossa. Tällöin Energiavirasto arvioisi muun muassa, syntykö lämpö hukkalämmön määritelmän mukaisesti sivutuotteena ja katoaisiko se käyttämättömänä ilmaan tai veteen, jos sitä ei johdeta kaukolämmitys- tai jäähdytysjärjestelmään. Jos määritelmän vaatimukset täyttyvät, sivutuotteena syntyvä lämpöenergia tulisi tältä osin voida lukea hukkalämmöksi.

VALIOKUNNAN YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

20 §. Sähkön energialähteistä syntyneiden hiilidioksidipäästöjen ja radioaktiivisten jätteiden määrän ilmoittaminen. Talousvaliokunta esittää pykälän 3 momentin täsmentämistä niin, että siinä todettaisiin, että fossiilisiin energialähteisiin perustuvan alkuperältään tunnetun sähkön hiilidioksidin ominaispäästöt voidaan kuitenkin ilmoittaa joko tosiasiallisten hiilidioksidin ominaispäästöjen tai jäännösjakauman mukaisesti. Momentin ensimmäisestä virkkeestä poistettaisiin viittaus alkuperätakuulla varmennettuun sähköön.

22 §. Rekisterin ylläpitäjän tehtävät. Talousvaliokunta esittää pykälään lisättäväksi uutta 2 momenttia. Hallituksen esityksen mukaisten muiden momenttien numerointi muuttuisi tätä vastaavasti. Uuden 2 momentin tarkoituksena on turvata rekisteriä ylläpitävän henkilöstön riittävä koulutus ja asiantuntemus. Sähkön, kaasun ja vedyn alkuperätakuurekisterin ylläpitäjän tulee huolehtia, että rekisterin ylläpitotehtäviä hoitavalla henkilöstöllä on asianmukainen koulutus sekä riittävän syvälinen asiantuntemus kyseisestä energiamuodosta tässä laissa tarkoitettuja rekisterin ylläpitäjän tehtäviä varten.

24 §. Rekisterin ylläpitäjien palveluiden hinnoittelu ja ehdot. Talousvaliokunta esittää alkuperätakuun myöntämiseen ja siirtämiseen liittyvän palvelun hinnoittelua koskevaa 1 momenttia täsmennettäväksi siten, että siitä käyvät ilmi hinnoittelun kustannusvastaavuuden ja toiminnan kustannustehokkuuden vaatimukset. Hinnoittelun tulee perustua tässä laissa tarkoitettujen tehtävien hoitamisesta aiheutuneisiin kustannuksiin. Sähkön, kaasun ja vedyn alkuperätakuurekisterin ylläpitäjän tulee pyrkiä toiminnassaan kustannustehokkuuteen.

40 §. Voimaantulo. Pykälää esitetään muutettavaksi hallituksen esityksen käsittelyn viivästymisen vuoksi ja riittävän siirtymäajan turvaamiseksi. Pykälän 3 momentissa mainituksi ajankohdak-

Valiokunnan mietintö TaVM 30/2021 vp

si muutettaisiin 1 päivä heinäkuuta 2022. Pykälän 4 momentissa viitattua säännöstä sovelletaan ydinvoimalla tuotetun sähkön osalta 1 päivästä heinäkuuta 2022. Muu kuin uusiutuviin energialähteisiin perustuva alkuperältään tunnettu sähkö voidaan ilmoittaa joko tosiasiallisen tuotantotansa mukaan tai jäännösjakauman avulla 30 päivään kesäkuuta 2022 asti. Pykälän 5 momentissa todettaisiin, että alkuperätakuurekisteri tulee ottaa käyttöön viimeistään 1 päivänä huhtikuuta 2022. Rekisterin ylläpitäjän tulee myöntää alkuperätakuuta energialle, joka on tuotettu tämän lain tultua voimaan. Sähkölle, joka on tuotettu ennen 1 päivää tammikuuta 2022, myönnetään kuitenkin alkuperätakuut kumotun sähkön alkuperätakuulain mukaisesti. Pykälän 6 momentissa tarkoitettu siirtymäsäännös todentamisessa olisi voimassa 30 päivään kesäkuuta 2022 asti.

41 §. Biokaasusertifikaatit. Pykälän 1 momenttia täsmennettäisiin siten, että siinä todettaisiin, että kaasun alkuperätakuurekisterin ylläpitäjä ei saa myöntää alkuperätakuuta uusiutuvalle kaasulle, jolle on myönnetty biokaasusertifikaatti. Biokaasusertifikaatin haltijan ilmoituksesta kaasun alkuperätakuurekisterin ylläpitäjä voi kuitenkin muuttaa tämän lain voimaan tullessa tai sen jälkeen biokaasusertifikaattirekisteriin merkityn biokaasusertifikaatin 8 §:n mukaiseksi kaasun alkuperätakuuksi. Ilmoitus on tehtävä viimeistään 31 päivänä toukokuuta 2022.

VALIOKUNNAN PÄÄTÖSEHDOTUS

Talousvaliokunnan päätösehdotus:

Eduskunta hyväksyy muutettuna hallituksen esitykseen HE 87/2021 vp sisältyvän lakiehdotuksen. (Valiokunnan muutosehdotukset)

Valiokunnan muutosehdotukset

Laki
energian alkuperätakuista

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 luku

Yleiset säännökset

1 §

Lain soveltamisala

Tässä laissa säädetään sähkön, kaasun, vedyn, lämmön ja jäähdytyksen alkuperätakuista sekä energian alkuperän varmentamisesta alkuperätakuilla. Lisäksi laissa säädetään sähkön alkuperän ilmoittamisesta.

2 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

1) *alkuperätakuulla* sähköistä asiakirjaa, joka toimii näyttönä siitä, että tietty energiaosuus tai -määrä on tuotettu uusiutuvilla energialähteillä, ydinvoimalla, tehokkaalla yhteistuotannolla tai hukkalämmöstä tai -kylmästä;

2) *uusiutuvilla energialähteillä* uusiutuvista, muista kuin fossiilisista lähteistä peräisin olevaa energiaa eli tuuli- ja aurinkoenergiaa, geotermistä energiaa, ympäristön energiaa, vuorovesi- ja aaltoenergiaa ja muuta valtamerienergiaa, vesivoimaa sekä biomassaa, kaatopaikoilla ja jätevedenpuhdistamoissa syntyvää kaasua ja biokaasua;

3) *uusiutuvalla kaasulla* biokaasua ja uusiutuvilla energialähteillä tuotettua kaasua, pois lukienvetyä;

4) *uusiutuvilla energialähteillä tuotetulla sähköllä* sähköä, joka tuotetaan yksinomaan uusiutuvia energialähteitä käyttävissä voimalaitoksissa sekä sitä osuutta uusiutuvia ja muita energialähteitä käyttävissä voimalaitoksissa tuotetusta sähköstä, joka tuotetaan uusiutuvilla energialähteillä;

5) *uusiutuvilla energialähteillä tuotetulla lämmöllä ja jäähdytyksellä* lämpöä ja jäähdytystä, joka tuotetaan yksinomaan uusiutuvia energialähteitä käyttävissä energiantuotantolaitoksissa sekä sitä osuutta uusiutuvia ja muita energialähteitä käyttävissä energiantuotantolaitoksissa tuotetusta lämmöstä ja jäähdytyksestä, joka tuotetaan uusiutuvilla energialähteillä;

Valiokunnan mietintö TaVM 30/2021 vp

6) *hukkalämmöllä* teollisuus- tai sähköntuotantolaitoksissa tai palvelualalla sivutuotteena väistämättä syntyvää lämpöä, joka katoaa käyttämättömänä ilmaan tai veteen, jos sitä ei johdeta kaukolämmitys- tai jäähdytysjärjestelmään, jos on käytetty tai käytetään yhteistuotantoprosessia taikka jos yhteistuotanto ei ole mahdollista;

7) *hukkakylmällä* teollisuus- tai sähköntuotantolaitoksissa tai palvelualalla sivutuotteena väistämättä syntyvää kylmää, joka katoaa käyttämättömänä ilmaan tai veteen, jos sitä ei johdeta kaukolämmitys- tai jäähdytysjärjestelmään, jos on käytetty tai käytetään yhteistuotantoprosessia taikka jos yhteistuotanto ei ole mahdollista;

8) *yhteistuotannolla* lämpöenergian ja sähkö- tai mekaanisen energian samanaikaista tuottamista samassa prosessissa;

9) *tehokkaalla yhteistuotannolla* energiatehokkuudesta, direktiivien 2009/125/EY ja 2010/30/EU muuttamisesta sekä direktiivien 2004/8/EY ja 2006/32/EY kumoamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2012/27/EU liitteessä II asetetut perusteet täyttävää yhteistuotantoa;

10) *tehokkaallayhteistuotannolla tuotetulla sähköllä* hyötylämmön tuotantoon liittyvässä prosessissa tuotettua ja 9 kohdassa mainitun direktiivin liitteessä I säädetyn menetelmän mukaisesti laskettua sähköä;

11) *omakäyttölaitteilla* niitä laitteita ja koneistoja, jotka voimalaitoksessa tarvitaan sähkön tai sähkön ja lämmön tuottamiseen ja tuotantovalmiuden ylläpitämiseen taikka voimalaitoksen aiheuttamien ympäristöhaittojen poistamiseen tai pienentämiseen, ja joista säädetään sähkön ja eräiden polttoaineiden valmisteverosta annetun lain (1260/1996) 2 §:n nojalla annetuissa säännöksissä;

12) *omakäyttölämmöllä* lämpöä, jota käytetään lämpöä ja sähköä tai pelkästään lämpöä tuottavan laitoksen tarpeisiin, kuten lämmön tuotantoon liittyvien rakennusten lämmitykseen, tuotantolaitoksen esilämmitykseen, polttoaineen käsittelyyn, kuivaukseen ja lämmitykseen, muutoin lämmön tuottamiseen ja tuotantovalmiuden ylläpitämiseen sekä tuotantolaitoksen häviölämpöä;

13) *sähkön jäännösjakaumalla* jäsenvaltion vuotuista sähköntuotannon energialähteiden kokonaisyhdistelmää pois lukien peruutettujen alkuperätakuiden kattama osuus;

14) *sähkönkäyttäjällä* sähkön loppukäyttäjää sekä luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä, joka toimittaa sähköä vain muille samaan konserniin kuuluville yhtiöille taikka kiinteistön tai sitä vastaavan kiinteistöryhmän sisäisen verkon kautta;

15) *sähkön loppukäyttäjällä* asiakasta, joka ostaa sähköä omaan käyttöönsä;

16) *kaasunkäyttäjällä* kaasun loppukäyttäjää sekä luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä, joka toimittaa kaasua vain muille samaan konserniin kuuluville yhtiöille taikka kiinteistön tai sitä vastaavan kiinteistöryhmän sisäisen verkon kautta;

17) *vedynkäyttäjällä* asiakasta, joka ostaa vetyä omaan käyttöönsä sekä luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä, joka toimittaa vetyä vain muille samaan konserniin kuuluville yhtiöille taikka kiinteistön tai sitä vastaavan kiinteistöryhmän sisäisen verkon kautta;

18) *lämmön ja jäähdytyksen käyttäjällä* lämmön ja jäähdytyksen loppukäyttäjää sekä lämmön ja jäähdytyksen loppuasiakasta;

19) *energianmyyjällä* sähkön, kaasun, vedyn, lämmön ja jäähdytyksen toimittajaa;

20) *arviointilaitoksella* valvontaviranomaisen hyväksymää ETA-alueella toimivaa yhteisöä, joka täyttää arviointilaitokselle 25 §:n 1 momentissa säädetty vaatimukset.

Valiokunnan mietintö TaVM 30/2021 vp

3 §

Energian alkuperätakuut

Jäljempänä 21 §:n 1 momentissa tarkoitettu sähkön alkuperätakuurekisterin ylläpitäjä saa myöntää alkuperätakuun uusiutuvilla energialähteillä ja ydinvoimalla tuotetulle sähkölle sekä tehokkaalla yhteistuotannolla tuotetulle sähkölle. Jos sähköä tuotetaan tehokkaalla yhteistuotannolla uusiutuvia energialähteitä käyttäen, myöntää sähkön alkuperätakuurekisterin ylläpitäjä tuotetulle sähkölle ainoastaan uusiutuvan sähkön alkuperätakuun. Sähkön alkuperätakuuta ei saada myöntää energialle, joka kulutetaan voimalaitoksen omakäyttölaitteissa.

Jäljempänä 21 §:n 2 momentissa tarkoitettu kaasun alkuperätakuurekisterin ylläpitäjä saa myöntää alkuperätakuun uusiutuvalla kaasulle. Kaasun alkuperätakuuta ei saada myöntää uusiutuvalla kaasulle, joka kulutetaan uusiutuvan kaasun tuotantoprosessissa.

Jäljempänä 21 §:n 3 momentissa tarkoitettu vedyn alkuperätakuurekisterin ylläpitäjä saa myöntää alkuperätakuun uusiutuvilla energialähteillä tuotetulle vedylle.

Jäljempänä 21 §:n 4 momentissa tarkoitettu lämmön ja jäähdytyksen alkuperätakuurekisterin ylläpitäjä saa myöntää alkuperätakuun uusiutuvilla energialähteillä tuotetulle lämmölle ja jäähdytykselle. Lämmön ja jäähdytyksen alkuperätakuurekisterin ylläpitäjä saa lisäksi myöntää alkuperätakuun hukkalämmölle ja -kylmälle. Lämmön ja jäähdytyksen alkuperätakuuta ei saada myöntää omakäyttölämmölle.

4 §

Alkuperätakuussa esitettävät tiedot

Alkuperätakuun on sisällettävä tieto sen energian, jolle alkuperätakuu on myönnetty, tuotantotavasta ja energialähteistä sekä maininta tuotantoajankohdasta ja -paikasta. Uusiutuvilla energialähteillä tehokkaalla yhteistuotannolla tuotetulle sähkölle myönnettyyn alkuperätakuuhun tulee lisäksi merkitä tehokkaan yhteistuotannon käyttö.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä tiedoista, joita alkuperätakuun tulee sisältää.

5 §

Alkuperätakuun standardiyksikkö ja voimassaoloaika

Alkuperätakuun standardiyksikkönä on käytettävä yhtä megawattituntia. Kutakin tuotettua energiayksikköä kohden saadaan myöntää vain yksi energian alkuperätakuu.

Alkuperätakuu on voimassa 12 kuukautta sitä vastaavan energian viimeisestä tuotantopäivästä.

6 §

Sähkön jäännösjakauma

Valvontaviranomaisen on laskettava sähkön jäännösjakauma kalenterivuoden ajanjaksolle ja julkaistava se vuosittain seuraavan vuoden kesäkuun loppuun mennessä. Jäännösjakaumaa las-

Valiokunnan mietintö TaVM 30/2021 vp

kettaessa on varmistettava, että uusiutuvilla energialähteillä tuotettu energiayksikkö sekä ydinvoimalla tuotettu energiayksikkö otetaan huomioon vain kerran.

Valvontaviranomaisen tulee antaa sähkön alkuperätakuurekisterin ylläpitäjää ja sähkönmyyjää koskevia jäännösjakauman muodostamiseksi tarpeellisia määräyksiä määräajoista, joita on noudatettava kohdistettaessa käytettyjä alkuperätakuuta tietylle kalenterivuodelle sekä ilmoitettaessa valvontaviranomaiselle kohdistamista koskevia tietoja.

Sähkönmyyjän, -tuottajan ja -käyttäjän tulee käyttää 7 §:ssä säädetyissä tilanteissa ja sähkönmyyjän 19 ja 20 §:ssä säädetyissä tilanteissa viimeisintä jäännösjakaumaa viimeistään kolmen kuukauden kuluttua sen julkaisemisesta.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää tarkemmin sähkön jäännösjakauman laskemisesta.

2 luku

Energian alkuperän varmentaminen

7 §

Velvollisuus varmentaa sähkön alkuperä alkuperätakuulla

Sähkönmyyjän, joka myy sähkönkäyttäjälle uusiutuvilla energialähteillä tai ydinvoimalla tuotettua sähköä, on varmennettava myymänsä uusiutuvilla energialähteillä ja ydinvoimalla tuotetun sähkön alkuperä. Uusiutuvilla energialähteillä ja ydinvoimalla tuotetun sähkön määrä tai osuus myydystä sähköstä varmennetaan viimeistään valvontaviranomaisen määräämänä ajankohtana vastaavalla määrällä 12 §:ssä säädetyin mukaisesti peruutettuja alkuperätakuuta.

Sähköntuottajan, joka muussa kuin sähkön myyntiin liittyvässä liiketoiminnassaan ilmoittaa asiakkailleen tietoja käyttämänsä sähkön alkuperästä, on varmennettava uusiutuvilla energialähteillä ja ydinvoimalla tuotetun sähkön alkuperä 1 momentin mukaisesti.

Sähkönkäyttäjän, joka markkinoinnissaan ilmoittaa käyttämänsä sähkön olevan uusiutuvilla energialähteillä tai ydinvoimalla tuotettua, on varmennettava sähkön alkuperä 1 momentin mukaisesti tai pystyttävä muuten osoittamaan, että se on käyttänyt 1 momentin mukaisesti varmennettua sähköä. Sähkönkäyttäjän, joka tuottaa omaan käyttöönsä sähköä uusiutuvilla energialähteillä nimellistehoaltaan alle yhden megavolttiampeerin sähköntuotantolaitteistossa tai usean tuotantolaitteiston muodostamassa voimalaitoksessa ja joka ilmoittaa markkinoinnissaan käyttämänsä sähkön olevan uusiutuvilla energialähteillä tuotettua, ei tarvitse varmentaa itse käyttämänsä ja tuottamansa sähkön alkuperää vastaavalla määrällä peruutettuja alkuperätakuuta, jos kyseiselle sähkölle ei ole haettu alkuperätakuuta.

8 §

Velvollisuus varmentaa kaasun alkuperä alkuperätakuulla

Kaasunmyyjän, joka myy kaasunkäyttäjälle uusiutuvaa kaasua, on varmennettava myymänsä kaasun alkuperä. Uusiutuvan kaasun määrä tai osuus myydystä kaasusta varmennetaan viimeistään valvontaviranomaisen määräämänä ajankohtana vastaavalla määrällä 12 §:ssä säädetyin mukaisesti peruutettuja alkuperätakuuta. Kaasun uusiutuvaa alkuperää ei kuitenkaan tarvitse var-

Valiokunnan mietintö TaVM 30/2021 vp

mentaa alkuperätakuilla, jos kaasu toimitetaan kulutukseen sellaista kaasuputkea pitkin, joka ei ole osa maakaasumarkkinalain (587/2017) 2 luvun mukaisen luvan piirissä olevaa maakaasuverkkoa, ja kyseiselle kaasulle ei ole haettu alkuperätakuita. Kaasun uusiutuvaa alkuperää ei tarvitse varmentaa alkuperätakuilla myöskään tilanteissa, joissa kaasu käytetään samalla kiinteistöllä tai sitä vastaavalla kiinteistöryhmällä, jolla kaasu on tuotettu, ja kyseiselle kaasulle ei ole haettu alkuperätakuita.

Kaasuntuottajan, joka muussa kuin kaasun myyntiin liittyvässä liiketoiminnassaan ilmoittaa asiakkailleen tietoja käyttämänsä kaasun alkuperästä, on varmennettava uusiutuvan kaasun alkuperä 1 momentin mukaisesti.

Kaasunkäyttäjän, joka markkinoinnissaan ilmoittaa käyttävänsä uusiutuvaa kaasua, on varmennettava kaasun alkuperä 1 momentin mukaisesti tai pystyttävä muuten osoittamaan, että se on käyttänyt 1 momentin mukaisesti varmennettua kaasua.

9 §

Velvollisuus varmentaa vedyn alkuperä alkuperätakuulla

Vedynmyyjän, joka myy vedynkäyttäjälle uusiutuvaa vetyä, on varmennettava myymänsä vedyn alkuperä. Uusiutuvan vedyn määrä tai osuus myydystä vedystä varmennetaan viimeistään valvontaviranomaisen määräämänä ajankohtana vastaavalla määrällä 12 §:ssä säädetyn mukaisesti peruutettuja alkuperätakuita. Vedyn uusiutuvaa alkuperää ei kuitenkaan tarvitse varmentaa alkuperätakuilla, jos vety toimitetaan kulutukseen sellaista kaasuputkea pitkin, joka ei ole osa maakaasumarkkinalain 2 luvun mukaisen luvan piirissä olevaa maakaasuverkkoa, ja kyseiselle vedylle ei ole haettu alkuperätakuita. Vedyn uusiutuvaa alkuperää ei tarvitse varmentaa alkuperätakuilla myöskään tilanteissa, joissa vety käytetään samalla kiinteistöllä tai sitä vastaavalla kiinteistöryhmällä, jolla vety on tuotettu, ja kyseiselle vedylle ei ole haettu alkuperätakuita.

Vedyntuottajan, joka muussa kuin vedyn myyntiin liittyvässä liiketoiminnassaan ilmoittaa asiakkailleen tietoja käyttämänsä vedyn alkuperästä, on varmennettava uusiutuvan vedyn alkuperä 1 momentin mukaisesti.

Vedynkäyttäjän, joka markkinoinnissaan ilmoittaa käyttävänsä uusiutuvaa vetyä, on varmennettava vedyn alkuperä 1 momentin mukaisesti tai pystyttävä muuten osoittamaan, että se on käyttänyt 1 momentin mukaisesti varmennettua vetyä.

10 §

Velvollisuus varmentaa lämmön ja jäähdytyksen alkuperä alkuperätakuulla

Lämmön ja jäähdytyksen myyjän, joka myy lämmön ja jäähdytyksen käyttäjälle uusiutuvilla energialähteillä tuotettua lämpöä tai jäähdytystä taikka hukkalämpöä tai -kylmää, on varmennettava energian alkuperä. Uusiutuvilla energialähteillä tuotetun lämmön ja jäähdytyksen sekä hukkalämmön ja -kylmän määrä tai osuus myydystä lämmöstä ja jäähdytyksestä varmennetaan viimeistään valvontaviranomaisen määräämänä ajankohtana vastaavalla määrällä 12 §:ssä säädetyn mukaisesti peruutettuja alkuperätakuita.

Uusiutuvilla energialähteillä tuotettuna tai hukkalämpönä tai -kylmänä myydyn energian alkuperää ei kuitenkaan tarvitse varmentaa alkuperätakuilla, jos lämmön tai jäähdytyksen siirtäminen käyttöön tapahtuu teknisesti siten, että lämmön tai jäähdytyksen alkuperästä ei ole epäselvyyttä,

Valiokunnan mietintö TaVM 30/2021 vp

ja lämmölle ja jäähdytykselle ei ole haettu alkuperätakuuta. Lisäksi edellytyksenä on, että uusiutuvia energialähteitä käyttävän tuotantolaitoksen huolto- ja käynnistystilanteissa käyttämien fossiilisten polttoaineiden energiasisältö on kalenterivuoden aikana enintään 4 prosenttia laitoksessa käytettyjen polttoaineiden energiasisältöjen summasta.

Lämmön ja jäähdytyksen tuottajan, joka muussa kuin lämmön ja jäähdytyksen myyntiin liittyvässä liiketoiminnassaan ilmoittaa asiakkailleen tietoja käyttämänsä lämmön tai jäähdytyksen alkuperästä, on varmennettava uusiutuvista energialähteistä peräisin olevan energian sekä hukkalämmön ja -kylmän alkuperä 1 momentin mukaisesti.

Lämmön ja jäähdytyksen käyttäjän, joka markkinoinnissaan ilmoittaa käyttämänsä lämmön tai jäähdytyksen olevan tuotettu uusiutuvilla energialähteillä taikka hukkalämpöä tai -kylmää, on varmennettava uusiutuvista energialähteistä peräisin olevan energian sekä hukkalämmön ja -kylmän alkuperä 1 momentin mukaisesti tai pystyttävä muuten osoittamaan, että se on käyttänyt 1 momentin mukaisesti varmennettua lämpöä tai jäähdytystä.

11 §

Alkuperätakuun myöntäminen

Jäljempänä 21 §:ssä tarkoitetun rekisterin ylläpitäjän tulee myöntää alkuperätakuu 3 §:n mukaiselle energiamuodolle, jos:

- 1) energian tuotantotapa on todennettu tämän lain mukaisesti; ja
- 2) energiantuotantolaitoksen haltija on ilmoittanut alkuperätakuun myöntämisen edellyttämät tiedot rekisterin ylläpitäjälle.

Alkuperätakuu myönnetään tuotetun energiamäärän perusteella kalenterikuukausittain. Jos tuotantomäärä kalenterikuukaudessa on vähemmän kuin yksi megawattitunti, alkuperätakuu myönnetään sinä kalenterikuukautena, jonka aikana yhteenlaskettu tuotantomäärä saavuttaa yhden megawattitunnin.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä alkuperätakuun myöntämisestä.

12 §

Alkuperätakuun peruuttaminen

Energianmyyjän ja energian käyttäjän, joka varmentaa käyttämänsä energian alkuperän alkuperätakuulla, on ilman aiheetonta viivytystä ilmoitettava kirjallisesti tai muulla rekisterin ylläpitäjän hyväksymällä tavalla alkuperätakuun käyttämisestä 7–10 §:n mukaiseen tarkoitukseen rekisterin ylläpitäjälle tai tämän osoittamalle muulle taholle. Rekisterin ylläpitäjän on peruutettava alkuperätakuu heti, kun se on saanut tiedon takuun käyttämisestä.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä alkuperätakuun peruuttamisesta.

Valiokunnan mietintö TaVM 30/2021 vp

13 §

Alkuperätakuun mitätöinti

Rekisterin ylläpitäjän on omasta aloitteestaan mitätöitävä alkuperätakuu heti, jos sitä ei ole käytetty 12 kuukauden kuluessa alkuperätakuuta vastaavan energian viimeisestä tuotantopäivästä.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä alkuperätakuun mitätöinnistä.

14 §

Energiantuotantolaitoksen tuotantotavan ja sen käyttämien energialähteiden todentaminen

Arviointilaitoksen on todennettava energiantuotantolaitoksen tuotantotapa ja sen käyttämät energialähteet (*todentamistodistus*) ennen kuin tuotantolaitoksen tuottamalle energialle voidaan myöntää alkuperätakuita. Arviointilaitoksen antaman todentamistodistuksen tulee lisäksi sisältää vahvistus sille, että energiantuotantolaitoksen tuottama energia täyttää alkuperätakuun myöntämisen edellytykset.

Todentamistodistus on voimassa määräajan. Energiantuotantolaitoksen haltijan on huolehdittava todentamistodistuksen uudistamisesta sen voimassaoloaikana, jos tuotantolaitoksen tuotantotavan tekniset ominaisuudet tai sen käyttämät energialähteet muuttuvat aikaisempaan todentamiseen nähden tavalla, joka vaikuttaa tai voi vaikuttaa alkuperätakuiden myöntämiseen tuotantolaitoksen tuottamalle energialle.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä todentamisesta, todentamistodistuksen sisältämistä tiedoista ja sen voimassaoloajasta. Valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää muun todentamisen rinnastamisesta 1 momentin mukaiseen todentamiseen.

15 §

Energiantuotantolaitoksen tuotantotavasta ja energialähteistä ilmoittaminen

Energiantuotantolaitoksen haltijan on ilmoitettava rekisterin ylläpitäjälle tiedot energian tuotantotavasta sekä niistä energialähteistä, joita energiantuotantolaitos on käyttänyt energian alkuperätakuun kohteena olevan energiamäärän tuottamiseen.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä 1 momentissa tarkoitettusta ilmoitusmenettelystä.

3 luku

Alkuperätakuiden tunnustaminen

16 §

Euroopan unionissa ja Euroopan talousalueella myönnetyn alkuperätakuun tunnustaminen

Toisessa Euroopan unionin jäsenvaltiossa tai ETA-valtiossa uusiutuvista lähteistä peräisin olevan energian käytön edistämiseksi annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (EU) 2018/2001 mukaisesti uusiutuvalle energialle, ydinvoimalla tuotetulle sähkölle, hukkalämmölle ja -kylmälle myönnetty alkuperätakuu on tunnustettava 7–10 ja 19 §:n mukaisiin tarkoituksiin. Edellä tarkoitettua alkuperätakuuta ei tarvitse kuitenkaan tunnustaa, jos sen täsmällisyydestä, luotettavuudesta tai todenperäisyydestä on perusteltuja epäilyjä.

Työ- ja elinkeinoministeriö voi erillisestä pyynnöstä päättää, tunnustaako Suomi tietyn EU- tai ETA-valtion 1 momentissa tarkoitettuja alkuperätakuita käytettäväksi 7–10 ja 19 §:n mukaiseen tarkoitukseen. Työ- ja elinkeinoministeriön on ilmoitettava tunnustamisesta kieltäytymisestä ja sen perusteista komissiolle. Jos valvontaviranomainen tai rekisterin ylläpitäjä katsoo, että tietyn EU- tai ETA-valtion alkuperätakuiden tunnustamisesta tulisi kieltäytyä, sen on ilmoitettava asiasta työ- ja elinkeinoministeriölle.

17 §

Euroopan unionissa ja Euroopan talousalueella tehokkaalla yhteistuotannolla tuotetulle sähkölle myönnetyn alkuperätakuun tunnustaminen

Toisen EU- tai ETA-valtion tehokkaalla yhteistuotannolla tuotetulle sähkölle myöntämät alkuperätakuut on tunnustettava osoituksena 3 §:n 1 momentin ja 4 §:n mukaisista seikoista. Edellä tarkoitettua alkuperätakuuta ei tarvitse kuitenkaan tunnustaa, jos sen täsmällisyydestä, luotettavuudesta tai todenperäisyydestä on perusteltuja epäilyjä.

Työ- ja elinkeinoministeriö voi erillisestä pyynnöstä päättää, tunnustaako Suomi tietyn EU- tai ETA-valtion 1 momentissa tarkoitettuja alkuperätakuita. Työ- ja elinkeinoministeriön on ilmoitettava tunnustamisesta kieltäytymisestä ja sen perusteista komissiolle. Jos valvontaviranomainen tai rekisterin ylläpitäjä katsoo, että tietyn EU- tai ETA-valtion alkuperätakuiden tunnustamisesta tulisi kieltäytyä, sen on ilmoitettava asiasta työ- ja elinkeinoministeriölle.

18 §

Kolmannessa maassa uusiutuvalle energialle myönnetyn alkuperätakuun tunnustaminen

Kolmannessa maassa myönnetty alkuperätakuu, joka on myönnetty uusiutuvilla energialähteillä tuotetulle energialle, tulee tunnustaa 7–10 ja 19 §:n mukaisiin käyttötarkoituksiin, jos Euroopan unioni on tehnyt asianomaisen kolmannen maan kanssa sopimuksen alkuperätakuiden vastavuoroisesta tunnustamisesta ja energiaa tuodaan tai viedään suoraan asianomaisesta kolmannesta maasta. Edellä tarkoitettua alkuperätakuuta ei tarvitse kuitenkaan tunnustaa, jos sen täsmällisyydestä, luotettavuudesta tai todenperäisyydestä on perusteltuja epäilyjä.

Valiokunnan mietintö TaVM 30/2021 vp

Työ- ja elinkeinoministeriö voi erillisestä pyynnöstä päättää, tunnustaaako Suomi tietyn kolmannen valtion 1 momentissa tarkoitettuja alkuperätakuita käytettäväksi 7–10 ja 19 §:n mukaiseen tarkoitukseen. Työ- ja elinkeinoministeriön on ilmoitettava tunnustamisesta kieltäytymisestä ja sen perusteista komissiolle. Jos valvontaviranomainen tai rekisterin ylläpitäjä katsoo, että tietyn kolmannen valtion alkuperätakuiden tunnustamisesta tulisi kieltäytyä, sen on ilmoitettava asiasta työ- ja elinkeinoministeriölle.

4 luku

Sähkönmyyjää koskevat säännökset

19 §

Velvollisuus ilmoittaa sähkön alkuperä

Sähkönmyyjän on ilmoitettava vähintään kerran vuodessa sähkön loppukäyttäjälle annettavissa sähkölaskuissa kunkin energialähteen osuus loppukäyttäjän sähkönmyyntisopimuksen mukaisesti ostamasta sähköstä. Kyseinen tieto on muutoin pidettävä sähkön loppukäyttäjän helposti saatavilla sähkönmyyjän internetsivustolla tai muulla vastaavalla tavalla, joka osoitetaan loppukäyttäjälle selkeästi laskuissa tai niiden liitteissä.

Laskuissa tai niiden liitteissä on annettava tiedot kunkin energialähteen osuudesta sähkönmyyjän Suomessa myymän sähkön koko energialähdevalikoimasta edellisen vuoden aikana ymmärrettävällä ja helposti vertailtavissa olevalla tavalla. Kyseiset tiedot voidaan antaa myös sähkönmyyjän internetsivustolla tai muulla vastaavalla sähkön loppukäyttäjän helposti saatavilla olevalla tavalla, jos laskuissa tai niiden liitteissä osoitetaan selkeästi, mistä tieto on saatavilla. Kyseiset tiedot on annettava myös Euroopan unionissa myydyn sähkön osalta, jos sähkönmyyjä toimii useammassa kuin yhdessä jäsenvaltiossa.

Edellä 1 ja 2 momentissa tarkoitettujen energialähteiden osuudet on jaoteltava vähintään seuraavalla tarkkuudella:

- 1) uusiutuvat energialähteet;
- 2) ydinvoima;
- 3) fossiiliset polttoaineet.

Sähkönmyyjän loppukäyttäjälle ilmoittamaan energialähteiden jaotteluun on sisällytettävä sekä sähkönkäyttäjille että sähkönmyyjille myydyn sähkön kaikki hankintalähteet tasesähköyksikön toimittamaa tasesähköä lukuun ottamatta.

Alkuperätakuilla uusiutuvilla energialähteillä tai ydinvoimalla tuotetuksi varmennetun sähkön osuus ilmoitetaan energialähteiden jaottelussa vastaavasti uusiutuvilla energialähteillä tai ydinvoimalla tuotetuksi. Muu kuin uusiutuviin energialähteisiin tai ydinvoimaan perustuva alkuperältään tunnettu sähkö voidaan ilmoittaa jaottelussa joko tosiasiallisen tuotantotavan tai Energiaviraston julkaiseman jäännösjakauman avulla. Uusiutuvilla energialähteillä tai ydinvoimalla tuotetun sähkön, jota ei ole varmennettu alkuperätakuilla, sekä alkuperältään tuntemattoman sähkön energialähteiden osuudet on ilmoitettava Energiaviraston julkaiseman jäännösjakauman avulla.

Valiokunnan mietintö TaVM 30/2021 vp

20 §

Sähkön energialähteistä syntyneiden hiilidioksidipäästöjen ja radioaktiivisten jätteiden määrän ilmoittaminen

Sähkönmyyjän on vähintään kerran vuodessa sähkölaskuissa tai niiden liitteissä annettava tiedot sähkönmyyjän edellisen vuoden aikana myymän sähkön tuottamiseen käytetyistä energialähteistä syntyneistä hiilidioksidipäästöistä ja radioaktiivisten jätteiden määrästä. Kyseiset tiedot voidaan antaa myös sähkönmyyjän internetsivustolla tai muulla vastaavalla sähkön loppukäyttäjän helposti saatavilla olevalla tavalla, kun laskuissa tai niiden liitteissä osoitetaan selkeästi, mistä kyseinen tieto on saatavilla.

Edellä 1 momentin mukaisessa ilmoituksessa on mainittava sähkönmyyjän edellisen kalenterivuoden aikana myymän sähkön tuottamiseen käytetyistä energialähteistä syntyneet:

- 1) hiilidioksidin ominaispäästöt grammoina kilowattituntia kohden;
- 2) käytetyn ydinpolttoaineen määrä suhteessa myydyn sähkön kokonaismäärään ilmoitettuna milligrammoina kilowattituntia kohden.

~~Alkuperätakuulla varmennetun sähkön~~ Hiilidioksidin ominaispäästöjä koskevassa ilmoituksessa on mainittava ominaispäästöjen laskennassa käytetyt energialähde- ja tuotantotapakohtaiset päästökertoimet sekä sähkön ja lämmön yhteistuotannon päästöjen jakomenetelmä. Käytetyn ydinpolttoaineen määrää koskeva tieto voi perustua joko sähkönmyyjän sähkönhankintaan tai valvontaviranomaisen viimeisimmässä jäännösjakauman laskennassa käyttämiin ja julkaisemiin tietoihin. Alkuperältään varmentamattoman sähkön osalta hiilidioksidipäästöjen ja käytetyn ydinpolttoaineen määrien ilmoittamiseen käytetään valvontaviranomaisen laskeman jäännösjakauman tietoja. Fossiilisiin energialähteisiin perustuvan alkuperältään tunnetun sähkön hiilidioksidin ominaispäästöt voidaan kuitenkin ilmoittaa joko tosiasiallisten hiilidioksidin ominaispäästöjen tai jäännösjakauman mukaisesti.

5 luku

Rekisterien ylläpitäjät ja arviointilaitokset

21 §

Rekisterien ylläpitäjät

Sähkön alkuperätakuurekisterin ylläpitäjänä toimii Energiaviraston sähkömarkkinalain (588/2013) 8 §:n nojalla järjestelmävastaavaksi kantaverkonhaltijaksi määräämä kantaverkonhaltija.

Kaasun alkuperätakuurekisterin ylläpitäjänä toimii Energiaviraston maakaasumarkkinalain 8 §:n nojalla maakaasujärjestelmän järjestelmävastaavaksi siirtoverkonhaltijaksi määräämä siirtoverkonhaltija.

Vedyn alkuperätakuurekisterin ylläpitäjänä toimii 2 momentissa tarkoitettu maakaasujärjestelmän järjestelmävastaavasiirtoverkonhaltija.

Lämmön ja jäähdytyksen alkuperätakuurekisterin ylläpitäjänä toimii Energiavirasto.

22 §

Rekisterin ylläpitäjän tehtävät

Rekisterin ylläpitäjän tehtävänä on energian alkuperätakuiden myöntäminen, siirtäminen, peruuttaminen ja mitätöinti energiamarkkinoiden osapuolten kannalta tasapuolisella ja syrjimättömällä tavalla. Alkuperätakuiden myöntäminen, siirtäminen, peruuttaminen ja mitätöinti on järjestettävä siten, että alkuperätakuut ovat tarkkoja, luotettavia ja vaikeasti väärennettävissä ja niiden myöntämiselle, siirtämiselle, peruuttamiselle ja mitätöinnille asetettavien vaatimusten tulee olla standardin CEN - EN 16325 mukaisia. Rekisterin ylläpitäjän tulee tehtävien asianmukaisen hoitamisen kannalta tarvittavassa laajuudessa seurata toimialan kehitystä kansallisesti ja kansainvälisesti sekä osallistua alkuperätakuujärjestelmän kehittämiseen liittyvään eurooppalaiseen yhteistyöhön.

Sähkön, kaasun ja vedyn alkuperätakuurekisterin ylläpitäjän tulee huolehtia, että rekisterin ylläpitotehtäviä hoitavalla henkilöstöllä on asianmukainen koulutus sekä riittävän syvälinen asiantuntemus kyseisestä energiamuodosta tässä laissa tarkoitettuja rekisterin ylläpitäjän tehtäviä varten.

Sähkön, kaasun ja vedyn alkuperätakuurekisterin ylläpitäjän tulee ilmoittaa valvontaviranomaiselle, jos se epäilee energiantuotantolaitoksen haltijan tai muun rekisterin käyttäjän rikkoen tätä lakia tai sen nojalla annettua säännöstä tai määräystä.

Sähkön, kaasun ja vedyn alkuperätakuurekisterin ylläpitäjä voi antaa tehtävän hoitamisen kokonaan omistamansa tytäryhtiön hoidettavaksi. Mitä tässä laissa säädetään rekisterin ylläpitäjästä, sovelletaan myös tytäryhtiöön tämän hoitaessa rekisterin ylläpitäjän tehtäviä. Sähkön, kaasun ja vedyn alkuperätakuurekisterin ylläpitäjä voi hankkia tehtävän järjestämiseksi tarvittavat palvelut osittain tai kokonaan sopimuskumppaninaan toimivalta palveluntuottajalta. Rekisterin ylläpitäjä on vastuussa tehtävän asianmukaisesta hoitamisesta.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä rekisterin ylläpitäjän 1 momentissa tarkoitetuista tehtävistä.

23 §

Rekisterille asetettavat vaatimukset

Alkuperätakuurekisterin tulee olla sähköinen. Rekisterin ominaisuuksien on tuettava rekisterin ylläpitäjän tehtävien asianmukaista hoitamista.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia määräyksiä alkuperätakuurekisterille sekä alkuperätakuiden myöntämiselle, siirtämiselle, peruuttamiselle ja mitätöinnille rekisterissä asetettavista vaatimuksista.

24 §

Rekisterien ylläpitäjien palveluiden hinnoittelu ja ehdot

Sähkön, kaasun ja vedyn alkuperätakuun myöntämiseen ja siirtämiseen liittyvän palvelun hinnoittelun on oltava kohtuullista ja sen tulee perustua tässä laissa tarkoitettujen tehtävien hoitamisesta aiheutuneisiin kustannuksiin. Sähkön, kaasun ja vedyn alkuperätakuurekisterin ylläpitäjän

Valiokunnan mietintö TaVM 30/2021 vp

tulee pyrkiä toiminnassaan kustannustehokkuuteen. Palvelun maksuilla voidaan kattaa sähkön, kaasun ja vedyn alkuperätakuurekisterin ylläpitäjälle tästä laista johtuvien velvoitteiden hoitamisesta aiheutuneet kohtuulliset kustannukset sekä kohtuullinen voitto palvelun hoitamisesta.

Rekisterin ylläpitäjän palvelujen ehdoissa on otettava huomioon pienempien tuottajien mahdollisuus hyödyntää alkuperätakuujärjestelmää.

Alkuperätakuun peruuttamisesta ja mitätöinnistä ei saa periä erillistä maksua. Palvelujen hinnat ja ehdot tulee julkaista rekisterin ylläpitäjän internetsivustolla.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä rekisterin ylläpitäjän palveluiden ehdoista. Lisäksi valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä sähkön, kaasun ja vedyn alkuperätakuurekisterin ylläpitäjän palveluiden hinnoittelusta.

25 §

Arviointilaitoksia koskevat vaatimukset ja niiden hyväksyminen

Arviointilaitoksen tulee täyttää seuraavat vaatimukset:

1) laitos on tässä laissa tarkoitetuissa arviointilaitoksen tehtävissä toiminnallisesti ja taloudellisesti riippumaton;

2) laitoksen henkilökunnalla on hyvä tekninen ja ammatillinen koulutus sekä riittävän laaja-alainen kokemus tässä laissa tarkoitettuja arviointilaitoksen tehtäviä varten; sekä

3) laitoksella on käytössä luotettava menetelmä, jonka avulla energian alkuperän vaatimusten mukaisuus varmistetaan, sekä asianmukaiset ohjeet toimintaa ja sen seurantaa varten.

Valvontaviranomaisen on hyväksyttävä vaatimukset täyttävä yhteisö tässä laissa tarkoitetuksi arviointilaitokseksi. Hyväksymispäätöksessä määritellään arviointilaitoksen pätevyysalue sekä annetaan yleisten ja yksityisten etujen turvaamiseksi tarpeelliset arviointilaitoksen toimintaa koskevat määräykset. Hyväksyminen voidaan antaa määräajaksi, jos siihen on erityinen syy.

Tarkempia säännöksiä arviointilaitokselle 1 momentissa säädetyistä vaatimuksista ja arviointilaitoksen hyväksymisestä voidaan antaa valtioneuvoston asetuksella.

26 §

Arviointilaitoksen hyväksymisen muuttaminen ja peruuttaminen

Arviointilaitoksen on ilmoitettava valvontaviranomaiselle toimintaansa koskevista muutoksista, joilla on vaikutusta 25 §:n 1 momentissa säädettyjen vaatimusten täyttymiseen.

Valvontaviranomainen voi muuttaa hyväksymispäätöksessä annettua määräystä, jos se on tarpeen sen varmistamiseksi, että arviointilaitoksen tehtävät suoritetaan asianmukaisesti. Määräyksen muuttamista koskeva asia voi tulla vireille myös arviointilaitoksen hakemuksesta.

Jos arviointilaitos toimii olennaisesti tämän lain, sen nojalla annettujen säännösten tai hyväksymispäätöksen määräysten vastaisesti taikka ei täytä hyväksymiselle 25 §:n 1 momentissa säädettyjä vaatimuksia, valvontaviranomainen voi antaa arviointilaitokselle huomautuksen tai varoituksen.

Valvontaviranomainen voi peruuttaa arviointilaitoksen hyväksymisen, jos:

1) hakemuksessa on annettu virheellisiä tai puutteellisia tietoja, jotka ovat olennaisesti vaikuttaneet laitoksen hyväksymiseen;

Valiokunnan mietintö TaVM 30/2021 vp

2) arviointilaitos ei enää täytä hyväksymisen edellytyksiä tai arviointilaitos on olennaisella tavalla laiminlyönyt tai rikkonut tässä laissa säädettyä velvollisuutta tai rajoitusta taikka päätöksessä annettua määräystä eivätkä arviointilaitokselle annetut huomautukset ja varoitukset ole johtaneet toiminnassa esiintyneiden puutteiden korjaamiseen.

Valvontaviranomaisen on peruutettava arviointilaitoksen hyväksyminen, jos arviointilaitos tekee asiaa koskevan hakemuksen.

27 §

Arviointilaitoksen tehtävät

Arviointilaitos suorittaa 14 §:ssä tarkoitetun todentamisen sekä antaa todentamistodistuksen.

Arviointilaitoksen tulee ilmoittaa valvontaviranomaiselle, jos se epäilee energiantuotantolaitoksen haltijan tai muun rekisterin käyttäjän rikkoneen tätä lakia tai sen nojalla annettua säännöstä tai määräystä.

28 §

Virkavastuu

Sähkön, kaasun ja vedyn alkuperätakuurekisterin ylläpitäjän sekä arviointilaitoksen palveluksessa olevaan henkilöön sovelletaan rikosoikeudellista virkavastuuta koskevia säännöksiä hänen suorittaessaan tässä laissa tarkoitettuja julkisia hallintotehtäviä. Vahingonkorvausvastuusta säädetään vahingonkorvauslaissa (412/1974).

6 luku

Valvonta

29 §

Valvontaviranomainen

Energiavirasto on tässä laissa tarkoitettu valvontaviranomainen ja valvoo tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten noudattamista sekä hoitaa muut sille tässä laissa säädetty tehtävät.

Tämän lain tai sen nojalla annettujen säännösten estämättä kuluttaja-asiamies valvoo kuluttajansuojalain (38/1978) nojalla markkinoinnin lainmukaisuutta markkinoitaessa sähköä, kaasua, vetyä, lämpöä tai jäähdytystä kuluttajille.

30 §

Valvontaviranomaisen vahvistamat menetelmät ja ehdot

Valvontaviranomaisen tulee päätöksellään vahvistaa sähkön, kaasun ja vedyn alkuperätakuurekisterin ylläpitäjän noudatettaviksi ennen niiden käyttöönottamista:

Valiokunnan mietintö TaVM 30/2021 vp

1) menetelmät alkuperätakuun myöntämiseen ja siirtämiseen liittyvän palvelun kohtuullisen voiton sekä myöntämisestä ja siirtämisestä perittävien maksujen määrittämiseksi;

2) alkuperätakuun myöntämiseen ja siirtämiseen liittyvän palvelun ehdot.

Vahvistuspäätöksen on perustuttava 24 §:ssä säädettyihin palvelun ehtoja ja hinnoittelua koskeviin perusteisiin.

31 §

Valvontaviranomaisen tiedonsaantioikeus

Valvontaviranomaisella on oikeus saada energianmyyjältä tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten noudattamisen valvontaa varten välttämättömät tiedot:

1) myydyin energian määristä;

2) myydyin uusiutuvaksi energiaksi, ydinvoimalla tuotetuksi sähköksi tai hukkalämmöksi tai - kylmäksi varmennein energian osuudesta;

3) peruutetuista alkuperätakuista;

4) energialähdejakauman laskemisessa käytetyistä tiedoista.

Lisäksi valvontaviranomaisella on oikeus saada sähkönmyyjältä tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten noudattamisen valvontaa varten välttämättömät tiedot 19 ja 20 §:ssä säädettyjen veloitteiden täyttämiseen liittyvistä laskuista ja niiden liitteistä.

Valvontaviranomaisella on oikeus saada energiantuotantolaitoksen haltijalta, joka on hakenut energian alkuperätakuuta tai jolle sellainen on myönnetty, tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten noudattamisen valvontaa varten välttämättömät tiedot:

1) tuotantolaitoksen tuotantotavasta;

2) tuotantolaitoksessa käytetyistä energialähteistä ja tuotetuista energiamääristä.

Valvontaviranomaisella on oikeus salassapitosäännösten estämättä saada sähkön, kaasun ja vedyn alkuperätakuurekisterin ylläpitäjältä sekä arviointilaitokselta tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten noudattamisen valvontaa varten välttämättömiä tietoja. Jos rekisterin ylläpitäjä on antanut 22 §:n 3 momentissa säädetyn mukaisesti tehtävien hoitamisen kokonaan omistamansa tytäryhtiön hoidettavaksi, koskee momentin mukainen valvontaviranomaisen tiedonsaantioikeus myös kyseistä tytäryhtiötä.

32 §

Valvontaviranomaisen tarkastusoikeus

Valvontaviranomaisella on oikeus päästä energianmyyjän, energiantuotantolaitoksen haltijan, sähkön sekä kaasun ja vedyn alkuperätakuurekisterin ylläpitäjän ja arviointilaitoksen hallinnassa oleviin tiloihin, jos se on tässä laissa tarkoitetun valvonnan kannalta tarpeen, sekä tehdä siellä tarkastuksia ja ryhtyä muihin valvonnan edellyttämiin toimenpiteisiin. Tarkastuksessa on noudatettava, mitä hallintolain (434/2003) 39 §:ssä säädetään.

Pysyväisluonteiseen asumiseen käytettyihin tiloihin valvontatoimenpiteet voidaan ulottaa vain, jos on syytä epäillä, että on tehty rikoslain (39/1889) 16 luvun 8 §:ssä, 30 luvun 1 §:ssä tai 33 luvun 1 §:ssä tarkoitettu rikos, ja tarkastus on välttämätön tarkastuksen kohteena olevien seikkojen selvittämiseksi.

Valiokunnan mietintö TaVM 30/2021 vp

Tarkastuksen kohteena olevan tulee avustaa valvontaviranomaista tarkastuksen suorittamisessa.

Valvontaviranomaisella on tarkastusta suorittaessaan oikeus ottaa energianmyyjän, energiantuotantolaitoksen haltijan, sähkön, kaasun ja vedyn alkuperätakuurekisterin ylläpitäjän ja arviointilaitoksen asiakirjat ja muuta aineistoa haltuunsa, jos se on tarkastuksen tavoitteiden toteuttamisen kannalta välttämätöntä. Aineisto tulee palauttaa viipymättä, kun tarkastuksen suorittaminen ei enää edellytä aineiston hallussapitoa.

33 §

Rikkomuksen tai laiminlyönnin oikaiseminen

Valvontaviranomainen voi:

1) kieltää sitä, joka rikkoo tätä lakia tai sen nojalla annettua säännöstä tai määräystä, jatkamasta tai toistamasta säännöksen tai määräyksen vastaista menettelyä;

2) määrätä sen, joka rikkoo tätä lakia tai sen nojalla annettua säännöstä tai määräystä, täyttämään velvollisuutensa tai muulla tavoin oikaisemaan rikkomuksensa tai laiminlyöntinsä.

Valvontaviranomainen voi tehostaa tämän lain nojalla antamaansa kieltoa tai määräystä uhkasakolla taikka teettämis- tai keskeyttämishallalla. Uhkasakosta sekä teettämis- ja keskeyttämishallasta säädetään uhkasakkolaissa (1113/1990).

7 luku

Erinäiset säännökset

34 §

Ohjaus ja seuranta

Tämän lain täytäntöönpanon yleinen ohjaus, seuranta ja kehittäminen kuuluvat työ- ja elinkeinoministeriölle.

35 §

Tietojen säilyttäminen

Energianmyyjän on huolehdittava siitä, että 31 §:n 1 ja 2 momentissa tarkoitettujen tietojen luotettavuus voidaan varmistaa kuuden vuoden ajan sen kalenterivuoden päättymisestä, jota tiedot koskevat.

Energiantuotantolaitoksen haltijan on huolehdittava siitä, että 31 §:n 3 momentissa tarkoitettujen tietojen luotettavuus voidaan varmistaa kuuden vuoden ajan sen kalenterivuoden päättymisestä, jota tiedot koskevat.

Rekisterin ylläpitäjän on huolehdittava siitä, että alkuperätakuun myöntämistä, siirtämistä, peruuttamista ja mitätöintiä koskevien tietojen luotettavuus voidaan varmistaa kuuden vuoden ajan sen kalenterivuoden päättymisestä, jota tiedot koskevat.

Valiokunnan mietintö TaVM 30/2021 vp

Arviointilaitosten on huolehdittava siitä, että 27 §:ssä säädetyn tehtävän suorittamisen kannalta olennaisten tietojen luotettavuus voidaan varmistaa kuuden vuoden ajan sen kalenterivuoden päättymisestä, jota tiedot koskevat.

36 §

Muutoksenhaku työ- ja elinkeinoministeriön ja valvontaviranomaisen päätökseen

Muutoksenhausta hallintotuomioistuimeen säädetään oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (808/2019).

37 §

Muutoksenhaku rekisterin ylläpitäjän ja arviointilaitoksen päätökseen

Rekisterin ylläpitäjän ja arviointilaitoksen tämän lain nojalla tekemään päätökseen saa vaatia oikaisua. Oikaisuvaatimuksesta säädetään hallintolaissa.

Muutoksenhausta hallintotuomioistuimeen säädetään oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa.

38 §

Päätöksen täytäntöönpano

Valvontaviranomaisen 33 §:n 1 ja 2 momentin nojalla tekemää päätöstä on muutoksenhausta huolimatta noudatettava, jollei hallintotuomioistuin toisin määrää.

39 §

Maksut

Tämän lain mukaisten Energiaviraston suoritteiden maksullisuudesta ja suoritteista perittävien maksujen suuruuden yleisistä perusteista sekä maksujen muista perusteista säädetään valtion maksuperustelaissa (150/1992). Sen estämättä, mitä maksuperustelain 6 §:n 1 momentissa säädetään, lämmön ja jäähdytyksen alkuperätakuurekisteriin liittyvä maksu voidaan määrittää suoritteiden omakustannusarvoa alempana.

Tämän lain mukaiset Energiaviraston perimät maksut ovat suoraan ulosottokelpoisia. Niiden perimisestä säädetään verojen ja maksujen täytäntöönpanosta annetussa laissa (706/2007).

Valiokunnan mietintö TaVM 30/2021 vp

8 luku

Voimaantulo

40 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Tällä lailla kumotaan sähkön alkuperän varmentamisesta ja ilmoittamisesta annettu laki (1129/2003), jäljempänä kumottu laki.

Tämän lain 7 §:ssä säädettyä velvollisuutta varmentaa ydinvoimalla tuotetun sähkön alkuperä sekä 8–10 §:ää sovelletaan kuitenkin vasta 1 päivästä heinäkuuta 2022.

Lisäksi tämän lain 19 §:n 5 momenttia sovelletaan ydinvoimalla tuotetun sähkön ilmoittamisessa vasta 1 päivästä heinäkuuta 2022. Muu kuin uusiutuviin energialähteisiin perustuva alkuperältään tunnettu sähkö voidaan ilmoittaa joko tosiasiallisen tuotantotapansa mukaan tai jäätönsjakauman avulla 30 päivään kesäkuuta 2022 asti.

Edellä 21 §:ssä tarkoitettun rekisterin ylläpitäjän tulee ottaa käyttöön 23 §:n mukainen alkuperätakuurekisteri viimeistään 1 päivänä huhtikuuta 2022. Rekisterin ylläpitäjän tulee myöntää alkuperätakuuta energialle, joka on tuotettu tämän lain tultua voimaan. Sähkölle, joka on tuotettu ennen 1 päivää tammikuuta 2022, myönnetään alkuperätakuut kumotun lain mukaisesti.

Sen estämättä, mitä 14 §:ssä säädetään, energiantuotantolaitoksen haltija voi osoittaa 30 päivään kesäkuuta 2022 asti jo ennen 14 §:n 1 momentin mukaista tai siihen rinnastettavaa todentamista energiantuotantolaitoksensa tuotantotavan ja sen käyttämät energialähteet tämän lain edellyttämällä tavalla todennetuiksi, jos se pystyy luotettavasti osoittamaan, että kyseisen energiantuotantolaitoksen tuotantotapa ja käyttämät energialähteet ovat täyttäneet alkuperätakuun myöntämisen edellytykset.

41 §

Biokaasusertifikaatit

Kaasun alkuperätakuurekisterin ylläpitäjä ei saa myöntää alkuperätakuuta uusiutuvalle kaasulle, jolle on myönnetty biokaasusertifikaatti. Biokaasusertifikaatin haltijan ilmoituksesta kaasun alkuperätakuurekisterin ylläpitäjä voi kuitenkin muuttaa tämän lain voimaan tullessa tai sen jälkeen biokaasusertifikaattirekisteriin merkityn biokaasusertifikaatin 8 §:n mukaiseksi kaasun alkuperätakuuksi. Ilmoitus on tehtävä viimeistään 31 päivänä toukokuuta 2022.

Poiketen siitä, mitä 13 §:ssä säädetään, kaasun alkuperätakuurekisterin ylläpitäjän on omasta aloitteestaan mitätöitävä 1 momentissa säädetyn mukaisesti alkuperätakuuksi muutettu biokaasusertifikaatti heti, jos sitä ei ole käytetty 18 kuukauden kuluessa alkuperätakuuta vastaavan energian viimeisestä tuotantopäivästä.

Valiokunnan mietintö TaVM 30/2021 vp

Helsingissä 28.10.2021

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

varapuheenjohtaja Hanna Kosonen kesk

jäsen Atte Harjanne vihr

jäsen Mari Holopainen vihr

jäsen Hannu Hoskonen kesk

jäsen Matias Mäkyne sd

jäsen Sakari Puisto ps

jäsen Minna Reijonen ps

jäsen Janne Sankelo kok

jäsen Hussein al-Tae sd

jäsen Veikko Vallin ps

jäsen Tuula Väättäin sd

jäsen Johannes Yrttiaho vas

varajäsen Kai Mykkänen kok

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Lauri Tenhunen